Sociaal-emotioneel functioneren en schoolwelbevinden in het VO

Veel scholen hebben in het schooljaar 2020-2021 gebruik gemaakt van de subsidie voor inhaal- en ondersteuningsprogramma's (IOP). Een deel van deze scholen namen deel aan onderzoek naar effecten van IOPs op sociaal-emotioneel functioneren en welbevinden. Van deze scholen vulden 2545 leerlingen bij de aanvang van het IOP (januari-maart 2021) en/of na afloop van het IOP (juni 2021) vragenlijsten in over hun motivatie voor school(werk), hun academisch zelfconcept, hun schoolwelbevinden en de sociale acceptatie in de klas. In **Figuur 1** staan typerende voorbeeldvragen uit deze vragenlijsten. De volledige vragenlijsten zijn hier te vinden. In deze factsheet geven we een overzicht van de belangrijkste bevindingen.

Figuur 1: Voorbeeldvragen uit de vragenlijsten

Motivatie voor school
Ik vind de lessen op school interessant.
Waar – meestal waar – soms waar/soms niet waar – meestal niet waar – niet waar
Academisch zelfconcept
Ik ben goed in de meeste schoolvakken.
Ik] lijk precies/vrij veel/vrij weinig/helemaal niet op deze kinderen.
Schoolwelbevinden
Ik] ben blij dat ik op deze school zit.
Waar – meestal waar – soms waar/soms niet waar – meestal niet waar – niet waar
Sociale acceptatie in de klas
De meeste kinderen in de klas gaan leuker met elkaar om dan met mij.
Waar – meestal waar – soms waar/soms niet waar – meestal niet waar – niet waar

Leerlingen waren minder gemotiveerd tijdens en kort na de tweede lockdown | Tijdens en kort na de tweede lockdown (16 december 2020 – 8 februari 2021) voelden deze leerlingen zich meer sociaal geaccepteerd in hun klas dan aan het einde van het schooljaar 2020-2021. De motivatie voor school(werk), het academisch zelfconcept en het schoolwelbevinden waren gemiddeld vergelijkbaar in januari-maart en juni 2021, zie **Figuur 2**.

Figuur 2: Sociaal emotioneren en schoolwelbevinden in 2021

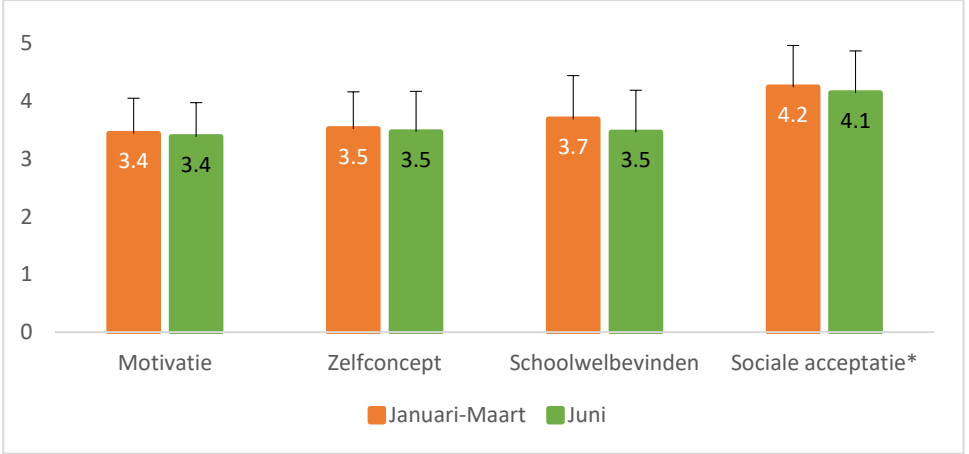

Scholen selecteerden leerlingen met verminderde motivatie, schoolwelbevinden, academisch zelfconcept en sociale acceptatie voor IOP | Uit de data van januari-maart (voor/aan de start van de IOP) blijkt dat leerlingen die door hun school waren geselecteerd voor deelname aan een IOP minder gemotiveerd waren voor school(werk), minder positief dachten over hun eigen capaciteiten op school (zelfconcept) en minder blij waren met hun school (schoolwelbevinden). Dit komt overeen met de doelen van het IOP. Ze voelden zich even geaccepteerd in hun klas als medeleerlingen die niet geselecteerd waren voor een IOP, zie **Figuur 3**.

dr. Anne Fleur Kortekaas-Rijlaarsdam, dr. Anne de Bruijn, prof. dr. Martijn Meeter – LEARN! Vrije Universiteit Amsterdam
Contact: *a.f.kortekaas-rijlaarsdam@vu.nl*

Figuur 3: Geselecteerde leerlingen voor IOP

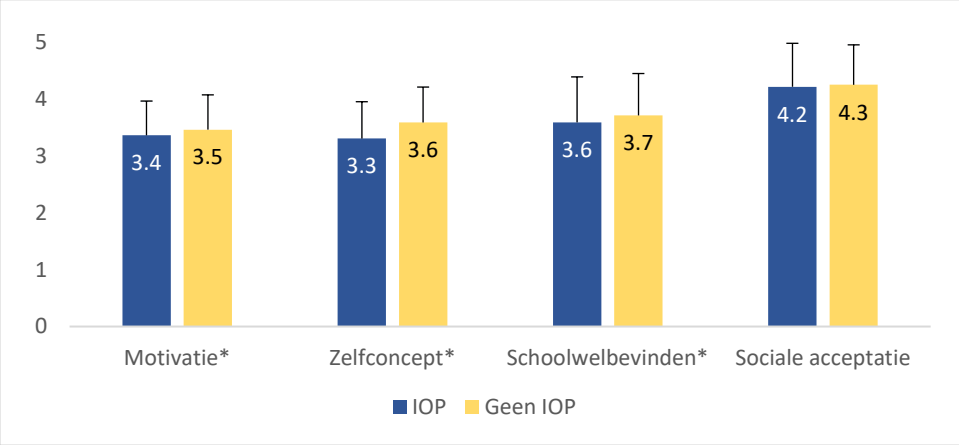

Geen invloed van IOP op motivatie, zelfconcept, schoolwelbevinden en sociale acceptatie | 59 leerlingen vulden de vragenlijst zowel bij aanvang als na afloop van het IOP in, waarvan 27% (*N* = 16) gaven aan dat ze deelnamen aan een IOP. De leerlingen zaten op 13 verschillende scholen. Voor deze leerlingen bekeken we specifiek of het volgen van een IOP invloed had op hun sociaal functioneren en welbevinden. De leerlingen die een IOP volgden bleken gemiddeld genomen over de voor- en nameting minder gemotiveerd te zijn voor school(werk), zoals ook bleek uit de analyse van alle respondenten (zie Figuur 2). Het volgen van een IOP had echter geen effect op motivatie, academisch zelfconcept, schoolwelbevinden en sociale acceptatie, zie **Figuur 4**.

Figuur 4: Verandering in sociaal-emotioneel functioneren voor IOP/geen IOP

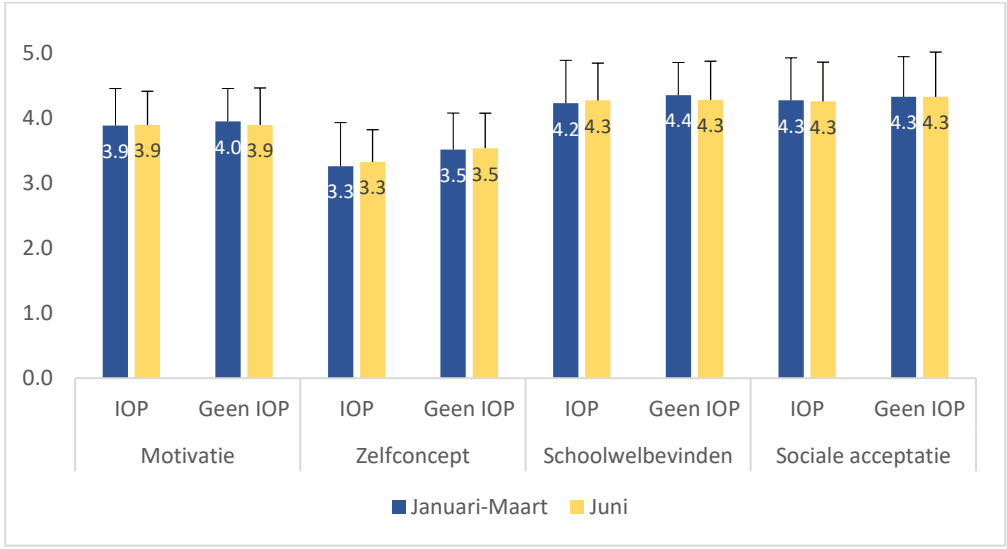

Inhaalprogramma's | Het merendeel van de scholen (97%) investeerde in extra ondersteuning in de vorm van een verlengde schooldag, gericht op talen, wiskunde, exacte- of zaakvakken. Het eigen personeel of externen boden deze ondersteuning aan, individueel, in groepjes of voor de hele klas. 16% van de scholen bood een training aan gericht op studiestrategieën. 10% van de scholen bood examentraining aan. Een klein deel van de scholen richtte zich op stage- of netwerkactiviteiten (1%), ouder-betrokkenheid (1%), of bood een vakantie-school aan (3%). Een compleet overzicht van de door scholen aangevraagde programma's is hier te vinden.

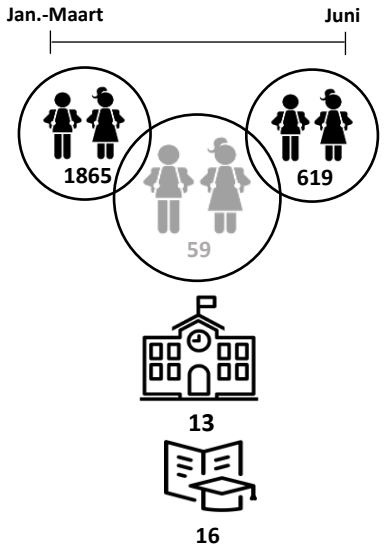

Noot: De technische rapportage behorende bij deze factsheet met daarin informatie over de procedure van dataverzameling en -analyse is hier [insert link] te vinden.